

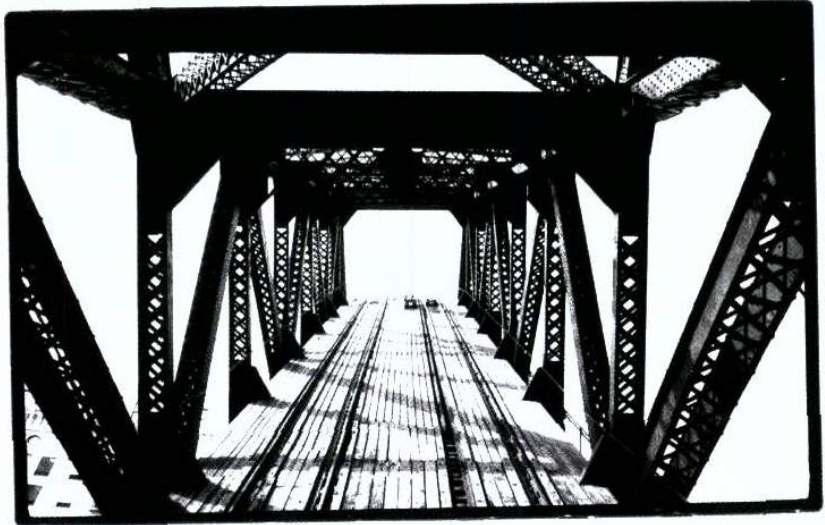
Fantasmagories al CCCB

La pantalla de cinema és un món ple d'esperits. Les Black&light Series de l'Xcèntric ens ho recorden. Per **Josep Lambies**

A finals del segle XVIII, una gran atracció va commocionar la societat francesa. Étienne-Gaspard Robertson va debutar en el món de l'espectacle amb el seu cofre de fantasmagories: un invent sensacional. La màgia de l'artefacte ens semblaria ara una mica rudimentària, però en l'època va fer moda. Robertson estenia un enorme llençol davant d'un pati de butaques, i amb una llanterna màgica hi projectava una comparsa d'espectres i taüts. A part de ser un dels grans antecedents del cinema, l'experiència de Robertson estira el fil d'una idea que ha estat latent en el propi mitjà des de la invenció del cinematògraf: el cinema és un espai de fantasmes. I, tot i que Robertson porta més de cent-cinquanta anys mort i enterrat, els fantasmes no han deixat de poblar les sales de projecció. Ara, l'Xcèntric ens en fa participis amb les dues sessions de The Black&Light Series, organitzades per Loïc Diaz Ronda, el programador més punk de l'equip.

Des del projector, cau un feix de llum, vibrant i animat, que creua la platea. Aleshores els esperits s'apoderen de la pantalla. Un joc d'ombres xineses, sense entitat ni matèria, que s'alternen, fotograma rere fotograma, i cobren vida davant dels nostres ulls. Tot i els avantatges del color, el blanc i negre té una capacitat única per crear fantasmes. Negre i blanc, *black i light*, llum i foscor. Aquesta és la filosofia que riboteja la sessió especial del mestre de l'animació japonès Naoyuki Tsuji, el dijous 20. I el debat continua el diumenge 23, amb un programa monogràfic dedicat a l'alemany Telemach Wiesinger.

No és que tinguin un estil comú. De fet, a primer cop d'ull sembla força curiós que un doble programa hagi unit l'obra de dos artistes tan dispersos. Però tots dos festegen amb Robertson en la seva obra: un cinema límbic que s'estén com el mercuri en un territori fronterer

Naoyuki Tsuji i Telemach Wiesinger ens regalen un cinema límbic.

entre el món dels vius i el món dels morts. Perquè el cinema és l'única arma capaç de retenir els fantasmes, de fer reviure els difunts, de concentrar passat, present i futur en un de sol. Qui s'apunta, doncs, a viure una fantasmagoria? I dues?

Les avantguardes d'ara

Tan Tsuji com Wiesinger són artistes devots dels passats avantguardistes. Tots dos són somnàmbuls en un univers oníric, a voltes corrosiu. Naoyuki Tsuji, des dels terrenys de l'animació, ens presenta un paisatge propi del Dalí més tèrbol. Un circuit inconnex que es debat entre el naixement i la destrucció; les mutacions i el sexe; les maleses d'una carn pecaminosa, d'una sexualitat destructiva. Amb el traç de llapis i carbonet, ens dibuixa una ciutat d'esperits malèfics que no deixaran ningú amb bon cos: parts repulsius, membres virils esquitxats d'esperma i nens estrafets; la contaminació i la malaltia; una riada de personatges que muten a voluntat de l'artista i una comunitat d'ànimes erràtiques suspeses en una ciutat sense asfalt. Ens recorda així que el somni pot ser malson.

La sessió de Wiesinger ens evitarà l'escopetada surrealista. Es deslliga una mica de Lacan i dels excessos psicoanalítics. Però desfila amb els fantasmes d'alguns mestres europeus de les avantguardes. El programa de l'Xcèntric parla d'algunes de les seves influències –Eugène Deslaw i László Moholy-Nagy–. De totes elles, però, la més

important és la del dissenyador, fotògraf i cineasta holandès Paul Schuitema, membre de la resistència en l'època de l'ocupació nazi, que es va dedicar a filmar l'escenari bèl·lic de la destrucció durant la Segona Guerra Mundial. Com en el cinema de Schuitema, les obres de Wiesinger ens condueixen per les regions portuàries dels Països Baixos, per la seva arquitectura i la seva activitat econòmica. Però, més enllà de la crònica documentalista i del paisatge antropològic, Wiesinger ens dedica una col·lecció de *travelogues*, a mig camí entre l'experiment i el poema visual, que van molt més enllà del relat etnogràfic.

L'afterimage' i els esperits

En totes les animacions de Tsuji podem seguir el rastre de llapis borrat que deixa empremta sobre la imatge quan els personatges es mouen. És un efecte de la tècnica additiva, que ell anomena *afterimage*, el polsim que queda després de la imatge. De tant en tant, entre les estructures de les construccions fèrries i el desplegament de la indústria nàutica que filma Wiesinger passa una figura fugaç, com una ombra. És la petjada d'una persona; una intuïció que no arribem a percebre en la seva totalitat, com una ànima en trànsit. Una existència etèria que apareix igual que desapareix. Una *afterimage*, també. Un fantasma.

'Black & Light Series'. CCCB. Dj. 20, 20 h. Dj. 23, 18.30 h. 3,60 €